

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

סגנו של בן לאדן, אימן אלט'ואהרי, שוב תקף את תנועת החמאס והאשים אותה בזניחת דרך הג'האד וב"מכירת פלסטיין" למען מושבים בממשלת האחדות הפלסטינית. דוברי החמאס מיהרו גם הפעם ללמד סנגוריה על פעילותם הפוליטית בהדגישם את המשך דבקות התנועה בעקרונותיה ובמרכזם ההתנגדות והג'האד (קרי, דרך האלימות והטרור) ואי ההכרה בישראל

אימן אלט'ואהרי: הנהגת החמאס נפלה אל תוך "ביצת הכניעה" (אלג'זירה, 11 במרס, 2007)

עיקרי דבריו של אימן אלט'ואהרי

1. בקלטת שמע חדשה שפרסם לאחרונה אימן אלט'ואהרי, סגנו של בן לאדן, הוא שב ותקף את שליטי ערב, ובמיוחד את שליטי סעודיה. בדבריו הוא גם שב והשתלח בתנועת החמאס והאשים את הנהגתה על שהסכימה להקמת ממשלת אחדות פלסטינית ובכך "מכרה את פלסטין ליהודים" בתמורה למושבים בממשלה זו.

2. להלן עיקרי דבריו של אימן אלט'ואהרי כפי ששודרו בערוץ אלג'זירה (11 במרס 2007):

א. האשמת הנהגת החמאס בכך שהיא נפלה לתוך "ביצת הכניעה" משום שהסכימה לכבד את ההסכמים הבינ"ל שנעשו ע"י הפלסטינים במסגרת הצטרפותה לממשלת האחדות הפלסטינית. בכך לטענתו, הצטרפה החמאס להשפלה ולכניעה של נשיא מצרים אנואר סאדאת. לדברי אלט'ואהרי, ממשלת החמאס "מכרה את פלסטין" על מנת לשמור על שליש ממושבי ממשלת האחדות.

ב. האשמת ממשלת החמאס באוזלת יד ובתלות בגורמים חיצוניים כמו מצרים וישראל. לדבריו, המדובר בממשלה, אשר לעומד בראשה (קרי, אסמאעיל הניה), אין יכולת להיכנס לביתו ללא תיווך מצרי אצל שר הביטחון הישראלי.

ג. התקפה על "היוזמה הסעודית" ועל מלך סעודיה עבדאללה בן עבד אלעזיז. לדברי אלט'ואהרי, יוזמה זאת הוכתבה למלך עבדאללה ע"י העיתונאי (האמריקני, היהודי) תומאס פרידמן ועתה הערבים מתחננים בפני ישראל על מנת שתקבל אותה.

ד. העלאת הטענה (הכוזבת) כי החפירות (בשער המוגרבים) מתבצעות מתחת למסגד אלאקצא והן מהוות חולייה נוספת ב"שרשרת המזימות" הישראליות-צלבניות בפלסטין. לדבריו, מה שנותר

לממשלות הערביות והאסלאמיות לעשות הוא רק לזעוק ולגנות מעשי כפירה אלה.

תגובת החמאס

3. השתלחותו של אימן אלט'ואהרי בתנועת החמאס עוררה כעס רב בקרב ראשי התנועה ופעיליה. ראשי התנועה הגיבו מיד בביטול להאשמות אותן כינו "האשמות סרק", והדגישו כי למרות החתימה על הסכם מכה לא זנחה התנועה את עקרונותיה, שבמרכזם ההתנגדות והג'האד (קרי המשך דרך האלימות והטרור).

4. תנועת החמאס אף יצאה בהודעה רשמית, שפורסמה באתר האינטרנט שלה (12 במרס, 2007) תחת הכותרת "הבנת לא נכון ד"ר אלט'ואהרי, וכשלת בהתבטאותך". ההודעה מדגישה כי חמאס רואה בפלסטין אדמת הקדש אסלאמי שלא ניתן לוותר על אף שעל ממנה. ההודעה מציינת גם, כי החמאס דבקה בדרך הג'האד וההתנגדות (קרי, האלימות והטרור) והיא תמשיך בכך, ותמשיך להקריב "שהידים", "כל עוד שעל אחד מפלסטין [נותר] כבוש". ההודעה מסתיימת במשפט: "היה רגוע ד"ר אימן... חמאס ממשיכה להיות כפי שהכרתם אותה מאז היווסדה...כניסתה לבחירות, הקמת הממשלה והסכמתה להסכם מכה נועדו לשמור על האינטרסים העליונים של העם הפלסטיני".

5. אישים בחמא"ס, שהתראיינו לכלי התקשורת הערביים, הגנו על הסכם מכה ודחו אף הם את דברי אלט'ואהרי:

א. ראש הלשכה המדינית של החמאס, ח'אלד משעל, העושה בביקור בתימן אמר, בתגובה ראשונה לדבריו של ט'ואהרי, כי החמאס בטוחה בעצמה "ויודעת מה היא עושה" (סוכנות הידיעות התימנית, 12 במרס, 2007).

ב. **אסאמה חמדאן**, נציג החמאס בלבנון, אמר כי התנגדותו של אלט'ואהרי להסכם מכה נובעת לדעתו מכך שאינו בקי בפרטיו. אסאמה חמדאן טען כי תנועת החמאס יכולה הייתה לצאת מהמצור בו היא נתונה לו הייתה מוכנה להכיר בישראל, אולם היא סירבה לעשות זאת. (טלויזיה אלג'זירה, 11 במרס, 2007).

ג. דובר תנועת החמאס, **פאזי ברהום**, אמר כי האשמותיו של אלט'ואהרי אינן נכונות וכי התנועה הקריבה קורבנות רבים ושילמה מחיר יקר. לדבריו, אלט'ואהרי "שייך לאסכולה אחרת" (סוכנות הידיעות הצרפתית, 11 במרס, 2007).

דברי תוכחה קודמים של אימן אלט'ואהרי כלפי החמאס

6. אין זו הפעם הראשונה בה מפנה אימן אלט'ואהר, סגנו של בן לאדן, דברי ביקורת חריפים כלפי החמאס. לפני כשנה, מיד לאחר הקמת ממשלת החמאס (ליל ה-4-5 במרס 2006), פורסמה קלטת שמע מטעמו של אימן אלט'ואהרי. בקלטת זו קרא אלט'ואהרי למוסלמים לצאת לג'יהאד (מלחמת קודש) נגד המשטרים הערביים המושחתים ונגד מדינות המערב ונכללה גם פנייה ישירה מטעמו אל תנועת החמאס. בדבריו, הדגיש אלט'ואהרי בפני החמאס שורה של עקרונות יסוד ברוח תפיסת העולם של ארגון אלקאעדה (שאינם שונים מהותית מתפיסות העולם של החמאס), האמורים, לשיטתו, להנחות את דרכה בזירה הפלסטינית, ביניהם¹:

א. ההגעה לשלטון הינה אמצעי להחלת שלטון ההלכה האסלאמית עלי אדמות ולא מטרה בפני עצמה.

ב. לאיש אין זכות לוותר על גרגר אחד משטחה של "פלסטין", באשר מדובר באדמה אסלאמית שנכבשה ע"י כופרים.

¹ פירוט ראו לקט "מרכז המידע המודיעין ולטרור": "מחויבות אידיאולוגית לאסלאם הרדיקלי מול אילוצי המציאות הפלסטינית: על רקע חשש בקרב גורמי הג'יהאד העולמי, כי החמאס עלולה לשנות דרכה, מבהירים דוברי תנועת החמאס, כי אין בדעתה לשנות את עמדות היסוד שלה, בדגש על המשך הטרור ("ההתנגדות" והג'יהאד) ואי הכרה בישראל". (23 במרס, 2006)

ג. "פלסטיין" לא תשוחרר באמצעות בחירות אלא באמצעות הג'יהאד למען אללה; הג'יהאד לשחרור פלסטיין הינו חובה אישית של כל מוסלמי ולא רק של הפלסטינים.

ד. הישיבה המשותפת במועצה המחוקקת עם נציגים חילוניים, אשר "מכרו" את "פלסטיין", מנוגדת לערכי האסלאם; אין לכבד את ההסכמים בין "הרשות הפלסטינית" לבין ישראל ("הסכמי הכניעה"), המנוגדים להלכה האסלאמית.

7. גם אז הזדרזו דוברים בכירים של החמאס לדחות את דברי אלט'ואהרי בטענה שבפועל, החמאס לא שינתה את מדיניותה: ח'אלד משעל ציין אז, כי אין לבוא בטענות לחמאס, שכן מדיניותה מתבססת על ההתנגדות (קרי, הטרור). הוא הוסיף, בנימה אפולוגטית, כי כל תנועה חייבת לעסוק בפוליטיקה (במשתמע, ככורח בל יעבור), אולם החמאס עושה זאת מתוך "כבוד עצמי" ו"סירוב להיכנע ללחצים חיצוניים" ("דניא אלוטן", 5 במרס, 2006). אסאמה חמדאן, נציג החמאס בלבנון, הצהיר, כי התנועה נטלה חלק בבחירות על מנת ליצור שינוי בפוליטיקה הפלסטינית, אשר ישרת את "ההתנגדות והג'יהאד", תוך סירוב להכיר "בישות הציונית" (טלוויזית אלג'זירה, 5 במרס, 2006).

סיכום והערכה

8. שורשי ההתנצחות הקשה בין אימן אלט'ואהרי לבין תנועת החמאס נעוצים בתוצאות ניצחון החמאס בבחירות למועצה המחוקקת ב-25 בינואר 2006. ניצחון זה היווה "רעידת אדמה" פוליטית לא רק בזירה הפנים-פלסטינית אלא גם במזרח התיכון. שכן, לראשונה בתולדות המזרח התיכון עלה לעמדת שלטון באמצעות בחירות דמוקרטיות ארגון טרור

מובהק בעל אופי אסלאמי סוני רדיקאלי², שהרבה להזדהות עם גורמי הג'יהאד העולמי מהבחינה האידיאולוגית³.

9. **אולם, עליית החמאס לשלטון חייבה אותה להתמודד עם האילוצים הקשים של המציאות הפלסטינית, שארגון אלקאעדה, שאינו עומד בראש מדינה, משוחרר מהם. אילוצים אלו, ועניינה של ממשלת החמאס לתת מענה למצוקותיו של הציבור הפלסטיני, חייבו את החמאס לגילוים של פרגמאטיות בהתנהלותה מאז נטלה את השלטון ובתוכם: אימוץ מדיניות פיגועים מרוסנת⁴, עמעום מסרים קיצוניים ו"ריכוכם" בפני "אוזניים מערביות" ונכונות לשתף את פת"ח בממשלה בהתאם ל"הסכם מכה" (שעליו יצא קצפו של אימן אלט'ואהרי, הן בשל תוכנו והן משום שהוא נערך במכה, העיר הקדושה ביותר לאסאלם, בחסות המשטר הסעודי, שנוא נפשו של אסאמה בן לאדן העומד בראש אלקאעדה).**

10. **בו בזמן, למרות גילויי הפרגמאטיות של החמאס בהתנהלותו השלטונית, דבק החמאס בעקרונותיו האידיאולוגיים, כפי ששבו והבהירו דובריו בתגובותיהם להשתלחויותיו של אלט'ואהרי. הדבר בא לידי ביטוי בראיית פלסטין כאדמת הקדש אסלאמי, בשלילה נחרצת של זכות קיומה של ישראל ובאימוץ דרך ה"ג'יהאד" ו"ההתנגדות" (קרי, האלימות והטרור) כאסטרטגיה שבאמצעותה "תשוחרר" פלסטין כולה. עקרונות אלה הניעו את החמאס, בשנה הראשונה לשלטונו, לדחות את דרישות ה"רביעייה" ולדבוק בעמדות היסוד שלה, גם במחיר לחצים כלכליים ופוליטיים בינלאומיים כבדים שהוטלו על ממשלת החמאס. החמאס גם לא ויתרה על עקרונותיה ועל האידיאולוגיה שלה במצע ממשלת האחדות העומדת לקום.**

² ראו פירוט בלקט "מרכז המידע למודיעין ולטרור": "אמנת תנועת החמאס (1988): מסמך יסוד בעל אופי אנטישמי ואנטי מערבי בוטה ותפיסת עולם אסלאמית רדיקלית. האמנה מדגישה את מחויבותה האידיאולוגית של החמאס לחיסול מדינת ישראל באמצעות אסטרטגיה של מאבק אלים ארוך טווח" (26 בינואר, 2006). יצוין כי גם בסודאן עלה לשלטון משטר אסלאמי סוני רדיקאלי אולם הדבר ארע באמצעות הפיכה צבאית, ואין המדובר בארגון טרור בעל רקורד עשיר של פעילות טרוריסטית.

³ ראו לקט "מרכז המידע למודיעין ולטרור": "תמיכת תנועת החמאס בבדלנים הצי'ניים ובטרור שהם מפעילים לא הפריעה לה להזדרז להיענות בחיוב להזמנתו של הנשיא הרוסי ולדימיר פוטין לבקר במוסקבה" (29 בינואר 2006) ולקט: "בביטאון החימאס "פלסטין אלמסלמה" המופץ מבריטניה נמשכת ההסתה לטרור (בדגש על טרור המתאבדים). בצד זאת, מופצים בו מסרים השוללים את זכות קיומה של ישראל והמוזדהים עם גורמי הג'יהאד העולמי." (16 בפברואר, 2006). החמאס גם הביע גילויי הזדהות והערכה עם אבו מצעד אלזרקאוי, ראש אלקאעדה בעיראק, לאחר הריגתו ע"י האמריקנים ב-7 יוני 2006.

⁴ ראו לקט "מרכז המידע למודיעין ולטרור" "הטרור נגד ישראל בשנת 2006: נתונים מאפיינים ומגמות" (מרץ 2007) עמ' 76-78.

11. יצוין כי בצד הביקורת הקשה על החמאס וכמימוש לתפיסת העולם שלו, מנסה אלקאעדה "לתקוע יתד" גם ב"שטחים", בדגש על רצועת עזה השוכנת בסמוך לחצי האי סיני, המשמש בשנים האחרונות מוקד להתארגנות גורמי הג'יהאד העולמי. נראה כי בשטחי הרשות הפלסטינית נמצאים כיום כמה עשרות פעילים המזדהים אידיאולוגית עם הג'יהאד העולמי ועם פעילותו ברחבי העולם. אותם פעילים מנסים לבנות תשתית מבצעית טרוריסטית בשטחי הרשות, בנפרד מהתשתית הטרוריסטית של החמאס ותוך חיקוי מאפייני הפעילות של הג'יהאד העולמי.⁵

⁵ ראו לקט "מרכז המידע למודיעין ולטרור" : "הטרור נגד ישראל בשנת 2006 : נתונים מאפיינים ומגמות" (מרס 2007) עמ' 126-128.